

Försvarshögskolans remissvar gällande "En översyn av förordningen (2009:907) i statliga myndigheter"
(1 bilaga)

Försvarshögskolan insänder härmed remissvar gällande "En översyn av förordningen (2009:907) i statliga myndigheter" (NV-02142-20) som är Naturvårdsverkets förslag till revideringar av miljöledningsförordningen utifrån regeringsuppdrag M2020/01705/Nm.

Robert Egnell
Rektor

Lena Söderlundh

Sändlista

Regeringskansliet

Inom FHS

Rektor

Prorektor

Vicerektor

Högskoledirektör

Ordf FoUN

ISSL

MVI

HF

För kännedom:

SACO

OFR/O

OFR/S

Studentkåren

Datum
2021-03-22FHS beteckning
Ö 562/2020Ert datum
2020-11-19Er beteckning
M2020/01705/NmRegeringskansliet
Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Försvvarshögskolans remissvar gällande "En översyn av förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter"

Sammanfattning

Försvvarshögskolan är mestadels positiv till de förändringar som presenteras i remissen. Det är positivt att förordningen anpassas efter ISO-standarderna såsom fokus på miljöpåverkan utifrån ett livscykelperspektiv för miljöaspekter och vid inköp samt lägger till kompletterande frågor om systematiska miljöarbetet. Däremot anser Försvvarshögskolan att förslaget om att exkludera indirekta miljöaspekter kommer att försvaga miljöarbetet, vilket ger motsatt effekt då syftet med översynen av miljöledningförordningen var att stärka myndigheternas miljöarbete.

4.2.3 Fokus på direkt miljöpåverkan (s.19)

Försvvarshögskolan bedömer att förslaget om att miljöarbetet ska fokusera på direkt miljöpåverkan riskerar att försvaga myndigheternas miljöarbete. För lärosäten är den indirekta miljöpåverkan (utbildning och forskning) betydande. I en rapport från Vinnova¹ (sid 21) konstateras även ett samband mellan ett fungerande miljöledningssystem och hållbarhetsarbete: "Samtliga studerade lärosäten har ett miljöledningssystem som stöd inom ett mer eller mindre väl utvecklat systematiskt hållbarhetsarbete. De lärosäten som har ett miljöcertifierat miljöledningssystem enligt ISO 14001, som inkluderar hela verksamheten – det vill säga hälften av lärosätena i denna studie – har alla ett till synes väl utvecklat systematiskt hållbarhetsarbete, varav tre rankas högst i Naturvårdsverkets granskning av statliga myndigheter." Istället för att utesluta indirekt miljöpåverkan anser Försvvarshögskolan att förordningen istället bör ange att myndigheter ska ha ett miljöledningssystem som integrerar miljöhänsyn i myndighetens verksamhet så att man tar hänsyn till verksamhetens *betydande miljöpåverkan* på ett systematiskt sätt. Detta är också i linje med ISO 14001:2015 (och EMAS) som inte gör uppdelning av indirekt och direkt miljöpåverkan utan anger att verksamheten ska upprätta mål och handlingsplan för alla betydande miljöaspekter. Det finns en påtaglig risk för myndigheter som inte är certifierade att den indirekta miljöpåverkan kommer att exkluderas från miljöarbetet. Istället borde förordningen ge undantag för de myndigheter som har svårt att integrera miljöhänsyn för verksamhetens indirekta miljöpåverkan, snarare än att sänka kravet för övriga myndigheter. Problemet med dubbelrapporteringen borde kunna lösas utan att kravet på indirekt miljöpåverkan för samtliga myndigheter tas bort.

4.2.5 Hänvisning till EMAS och ISO 14001-standarderna utgår (s.24)

Försvvarshögskolan anser att förslaget kan innebära ett steg bakåt i utvecklingen och att certifiering istället borde uppmuntras bland myndigheter. Staten ställer i dagsläget krav på certifieringar i upphandlingar och borde därför även själva föregå med gott exempel. De myndigheter som har mindre eller begränsad miljöpåverkan borde istället undantas från krav på certifiering.

¹ Björn Brorström och Birgitta Pahlsson, 2019. *Mycket görs, mycket mer måste göras. Universitets och högskolors bidrag till hållbar utveckling*. Vinnova Rapport VR 2019:06. Vinnova.

4.2.6 Förtydliganden av förordningen i förhållande till ISO-standard 14001:2015 (s. 25)

Det är positivt och viktigt att miljöpåverkan ska bedömas utifrån ett livscykelperspektiv i miljöutredningen och i samband med inköp. Däremot kommer kravet medföra ett ökat behov av resurser och kompetens för vissa myndigheter. Det kommer därför vara viktigt att myndigheter får stöd och vägledning om effekten av det nya kravet om det ska kunna uppnås.

Naturvårdsverket hänvisar till att det inom ISO-standard 14001:2015 är centralt att hantera risker men föreslår ingen styrning då detta kontrolleras av förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll. Försvårshögskolan omfattas inte av den förordningen (men har valt att följa den ändå) men tror även att miljörisker kan se annorlunda ut än de strategiska riskerna som pekas ut i förordningen. Önskar därför att förordningen får en tydligare styrning avseende riskhantering inom miljöledningssystemet.

4.2.7 Krav på handlingsplan utgår (s.27)

Det är positivt med kravet att miljöledningsarbetet ska ske inom ramen för ordinarie styrmodell. Det går väl i linje med att integrera miljöarbetet i ordinarie processer. För Försvårshögskolan har handlingsplanen varit en bilaga till verksamhetsplanen och sålunda integrerat i ordinarie processer. Försvårshögskolan ser därför ingen anledning till att kravet på handlingsplan ska försvinna. Ett alternativ skulle kunna vara ett förtydligande om att myndigheterna inte behöver ha en separat miljöhandlingsplan.

4.3.3 Miljöhänsyn i alla steg av inköpsprocessen (s.30)

Att miljöledningssystemet ska stödja integrationen av miljöhänsyn i alla delar av upphandling och inköpsprocesser är positivt. Ett strategiskt arbete i hela inköpsprocessen kommer innebära möjligheter att minska miljöpåverkan men det kommer även krävas en hel del av myndigheterna. Det kommer därför vara viktigt att myndigheter får stöd och vägledning om effekten av det nya kravet för att det ska kunna uppnås. Inköpsprocessen bör dock inte bara fokusera på miljöhänsyn, utan även inkludera andra hållbarhetsaspekter.

4.3.4 Ökade krav på miljöanpassning och utsläppsminskning (s.32)

Försvårshögskolan stödjer förslaget på uppdelning av två paragrafer men anser att "bästa möjliga teknik" inte bör användas. Detta finns redan reglerat i hänsynsreglerna i Miljöbalken och miljöanpassning är bredare än teknik och beteendeförändringar.

4.4.4 Justerad uppföljning av miljöarbetets effekter (s.37)

Naturvårdsverket skriver att man sätter stort värde på kontinuiteten i dataserier som sträcker sig från 2010. Försvårshögskolan ifrågasätter dock om dataserierna innehåller en tillräckligt hög kvalitet för att detta ska motiveras. Mätmetoder har utvecklats sedan 2010 vilket även innebär att datan inte är jämförbar över tid. Det finns samtidigt en stor variation av mätmetoder vilket innebär att det finns en stor skillnad i vilken data och datakvalitet som redovisas. Försvårshögskolan anser därför att en revidering av miljöledningsförordningen även borde innefatta en kvalitetshöjning av den rapporterade datan. En möjlighet är att Naturvårdsverket begär in grunddata för beräkning utifrån Naturvårdsverkets egna emissionsfaktorer.

4.5 Övriga synpunkter som avvägs (s.42)

Försvårshögskolan stödjer förslaget till ändring i 8 § där det tydliggörs att miljöpolycyn och miljömålen ska bidra till det nationella generationsmålet samt i tillägg att de ska bidra till de globala målen för hållbar utveckling. Försvårshögskolan beklagar dock att det inte ingått i uppdraget att anpassa förordningen till Agenda 2030, utöver miljödimensionen av hållbarhetsarbetet. Det är dock många myndigheter som redan i dagsläget integrerar miljöarbetet med andra hållbarhetsaspekter. Miljöarbetet kan, som tidigare nämnts, vara en viktig grund för ett fungerande hållbarhetsarbete. Därför skulle det vara önskvärt att förtydliga hur de föreslagna ändringarna i förordningen ligger i linje med och kan stödja ett alltmer utvecklat och integrerat hållbarhetsarbete i staten med kopplingar till Agenda 2030.